

حيات

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینکی باشده کی داتره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوروده
۴۵۱۵ مخصوصه

نسخه سی هربرده ۱۰ غرورده

سه لکی بوسته ایله ه ایرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ه دولار)

ایوه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسته
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

مبارک دایمیه ... دایمیه دایمیه حیات قاتالم ...

- عیبه -

۲ نجی جلد

آنقره ، ۳۰ تشرین ثانی ، ۱۹۲۷

صافی : ۴۹

جمهوریتیمزک ییل دونوی

بحث اولنجی ، انجمنی استنده ایدم آلیست
اوله یی و تورک ملتی ایچون اک یوکسک تمدن
و تعالی غایه لرینی استهداف ایتمه یی کندیسنه بر
وظیفه ییلیر . ملتیزی اوروپا ناک اک مسعود
و مرفه ، اک متمدن ملتیرله عین سوبه یه
چیقارمه دن اول غایه مزه واردیغمیزی واستراحت
حق قازاندیغمیزی ادعا ایدمه یز . ایشته بونقطه
نظردن باقنجه ، یامغه مجبور اولدیغمیز ایشلرک
نه قدر چوق و نه قدر مشکل اولدیغنی ایلك
نظرده آکلاماق امکانشزدر : اوروپا مملکتلرله
مملکتیمز آراسنده مادی و معنوی هر هانکی
ساحه ده پایلاجق کوچوک بر مقایسه ، بزه بو
حقیقتی کوستره ییلیر . بو کونکی تورک کنجلیکی
بویله بر مقایسه قارشینده شاشیراجق ، عزم
و ایمانی غیب ایدم چک بر کنجلیک دکدر ؛
چونکه « موندروس » و « سهور » صوکر ،
« طوملو پوکار » و « لوزان » ی کورمش ، یی
تورکیا جمهوریتنک ناصل طوغدیغنه بالذات شاهد
اولشدر . بوندن بویله قطعنه مجبور اولدیغمیز
یوللرک اوزونلنی ، مشکلاتی ، مانع لری ، بو
کنجلیکی نومیدی یه دکل ، بالعکس داها فعال ،
داها مجهز ، داها عزمکار اولمغه اجبار ایدیور .
بویوک غازی نیک مقدس ودیعه سی اولان « جمهوریت » ی
بوتون وارلیغیه مدافعه یه عین ایتمش اولان تورک
کنجلیکی ، اوموزلری اوستنده کی یوکک نه قدر
آغیر ، فقط نه قدر شرفلی اولدیغنی آرتق لایقیه
ادراک ایتشدر ...

کوستره ییلیر . بویوله یورورکن آراسیرا قارشیمزه
بویوک مانعار چیقاریلدیغنی ، تجده و انقلابه
دوشمن بر محیط یاراته ییلیمک ایچون تورلوتورلو
ماسکلر آلتنده مدھش براحتراصله چالیشیلدیغنی ده
اونو تمایلم . انقلاب دشمنلری بلکه هر شیئی
حسابلا مشلردی ؛ لاکن ، تورک ملتینک عصر لرجه
فدا کارلقلر ، تجربه لر محصولی اولان « حس
سلیم » نی دوشونمده لری ایچون ، ذلت و خسرانله
قارشیلانمشیلیر . تورک ملتینک ، فلاکت و اضطراب
کونلرنده کندیسنه امیدورها یوللرینی کوستره
بویوک منجیدن آریلارق ، مجهول و بولانیق
احتراصلر پیشنه طاقیلاجغنی امید ایتمک ، اولسه
اولسه ، بر « دلیک و کستا خلق » دی . مع الاسف
مملکتک ایچنده وطیشنده ، بونی ارتکاب ایدنلر
اولدی ... اوبویوک منجی یه قارشکی ، مملکتک
اک فداکار و عزملی چوجوقلرینی امیدسزلک
ایچنده بونالان ظلمت و نومیدی آنلرنده بیله ،
الهی بر مشعل رها کی قدرت و صفوتی بر آن
غیب ایتمه مش ، یأس ایله بوشالان میلیونلرجه
قلبی تک باشنه عزم و ایمان ایله دولدورمق
معجزه سنی کوسترمشدی ...

درت سنده دن بری کچدی کمز یوللری بویله امید
و اطمینان ایله کوردکدن صوکر ، کوزلرمزی
استقباله چویرمک ، و داها نه اوزون ، نه مشقتلی
مرحله لر قطعنه مجبور اولدیغمیزی ینه عین عزم
و اطمینانله دوشونمک مجبوریتندیز . فردی
ایشلرده چوق قناعتکار و احتراصدن آزاده
اولان تورک کنجلیکی ، مملکت ایشلری موضوع

۲۹ تشرین اول ۱۹۲۷ ..! بو کون ، تورکیه
جمهوریتی دردنجی سنه سنی تماملایه رق بشنجی
ییل دونومنه باشلایور . درت سنده دن بری ، بویوک
منجینک کوستردیکی هدفه دوغرو و اونک چیزدیکی
یول اوزرنده صاصیلماز بر عزم و ایمان ایله یورورین
تورک کنجلیکی ، بویله ییل دونوملرنده ، بر طرفدن
ماضی یه دیگر طرفدن مستقباله باقورق ، کندی
کندیسیله حسابلا شق احتیاجنده در . بواحتیاج
نه قدر طبیعی ایسه ، بو جنس حسابلا شمه لرده
فردلر و ملتلر ایچون اونسبتده تربیتکاردر .

بوکچن درت سنه لک حادثه لری دماغمزه
بر بر صیرالایوب جانلاندیردقدن صوکر ایلك
دویاجغمز حس ، شبهه سز ، ده رین بر حظ
وجدانیدر . ملتیرک حیاتی ایچون حتی بر « آن »
بیله اولمایان بوقیصه زمان ظرفنده ، تورک ملتی
ماده و معنای نه معظم برانقلاب کچیرمشدر ! قرون
و سلطان قالان خلافت و سلطنت مؤسسه لرله
اونک عصر لرجه استنادکاهی اولان مدرسه
وتکیه نیک الغایی ، دولتک اسکی « ته او قراتیک »
سیاسنی دیکشدره رک حق تشریعی قرون وسطائی
مؤسسه لرده مستقل بر شکلده ایسته دیکی کچی
قوللانمغه باشلامه سی ، تعصب و ارتجاعک عادت
صوک التجا کاهی صایه بیله جکمز فس و صاریفک
اورتادن قالدیریله سی ، بوتون بونلره علاوه
اقتصادی و مالی ساحه لرده و بالخاصه معارف
و نافعده پاییلان برچوق مهم ایشلر ، تورک ملتینک
درت سنده دن بری مدنیت و اعتلا یولنده ناصل
قوتلی آدیملرله یورودیکنی کافی درجه ده وضوحه

کوبی زاده محمد فواد

فکر و اندیشه

بی کتاب

بوترویه کوره علم و دین

« اوغلمک کتبخانه سی » تورکیه ده فلسفه ، ادبیات ، صنایع نفیسه ، سیاسیات خلاصه « حرث علملری » ایله مشغول اولق ایستیلر ایچون هرکون زنگینلشن و آلدده بولوندریلما سی شرط اولان بر قولاکسیون اهمیتنی قازاندی . بو کتبخانه ده چیقان صوک جلد فرانسز فیلسوفی بوترونک « علم و دین Science et Religion » عنوانلی اثرینک ترجمه سیدر . اصلی یکریمی سنه قدر اول انتشار ایش اولان بو کتابک حالا تازه لکنی محافظه ایله میسی اونک قیمتی کوسنر . بوندن دولای ترجمه سنک انتشارنی نورک عرفان عالمده مسعود بر حادته اولارق سلاملا یور . و اثرک عمومی خطلری حقتده « حیات » قارئلرینه معلومات ویرمک ایسته یورز .

متوفی Boutroux بوترو هرشیدن اول مکمل بر فلسفه تاریخی مدرسی ایدی . تدقیق ایله دیکی مذهبلره ، نظریه لره قدرته نفوذ ایدر ، اولنری برقاچ صحیفه ده خلاصه ایدرکن اعتنا کار بر صداقت و صحت ابراز ایلردی . عینی هنریلری معاصر فلسفه ده دین و علمک مناسباتی مسئله سنه دائر سرد ایدلش اولان مختلف مطالعه لری تحلیل ایلرکن کوسترمیکده در . بوکونکی مدنیتک اساسلی مسئله سی اولان بوخنه دائر اسکی واورنه زمانلرده وقرون جدیدده کی فکر جریانلرینی تلخیص ایدن بر فصل بوترونک اثرینه مدخل تشکیل ایدر . بونی متعاقب بوترو صوک انجیلک یهودی تورانه سنستی ماهیتنده بیکی ایمی بر انجیل کلش اولدیغنی بیلدیرر .

ترقی مسئله سنی نه طرزده تلقی ایتدیکنی کوستره جک اک جانلی سطرلری : « ای جاردانی حکمت رانیه ! آکلاشیله ماز آدیملره یورو یورسک ؟ یورو ، یالکز یورو یوشک بکار جوع کی کوروندیکی زمانلرده بی امیدسز برافه ! کیم سوبله مش که اک قیصه یول دائما اک کدیرمه یولدر !

« آزیلی و ابدی بولکنده آرقه کدن کوتوره جکک نیجه شیلر ویا به جکک نیجه منجی حرکتلر وار ! نوع بشری کالنه دوغرو کوتوره ن قوجه آغیر چرخک آنجیق ده ها سریع حرکتلی کوچوک چرخلره حرکت ایده بیله جکنی بر آن ایچون اولسون درشونه منیمی ؟ » بو محقق بوبله اولیور ، باشقه درلو اولاماز ! نوع بشری کالنه کوتوره ن بوبولی ابر کیچ همیزک آبری آبری وشخصاً قطع ایتمه منر انجواب ایدیور .

مصطفی شکیب

اولنری کونک برنده جمعیتک طبیعتیه علاقه دار ایتمه سی بوباید . بر طاقم حدسلر آلدده ایتدیرمه سی ممکن دکادی . (قانت) ک عقل عملیسی ایتنه بو حدسلردن بریسی اولوب رومانیکلرک بنفسه راسیانی براضرون همیلکنی اجتماعی مفکوره نک خبراعلاسیله مفید بر مقرون همیلکنه قلب ایتک تمایلنک برجه دی صایلیق لازمدر . کچن مقاله ده بو عصرک بر قسم آلمان دو قورلرینک میخانیکی و کیمیوی طبایع معارض اولارق آشیری برویتالیزم یاپدق لرینی سوبله مشدک . بونلره کوره هیات ، نه ذهنیه جیلرک ، نه ده میخانیککی و اجتماعی نفعبه جیلرک آکلادیفی طرزده معینیت دائره سنده ایشله مه یوب بونلرک نام عکسی اولان تأملسز و معینسز بر طوعیت ایله ایشله ر . بودورک برنجی صنف محرر لرندن (هرده) « بشریتک تجربه سی ایچون بر تاریخ فلسفه سی داما » [۱۷۷۴] نامیله نشر ایتدیکی آئرده جاتک بونلقیسی بوتون طلاقیه ترنم ایدر . بونک ایچون رومانیزم حرکتیه رومانیک نظریه سی ساده جه « فلاسیک » ذهنیتک بر مخالفی اولارق طایبق کافی اولایوب ، هرشیدن اول بیکی موسیقینک الهاملرینی ویتالیزمک تقویه ایتمه سندن قوت آلارق طبیعتک میخانیکی علم و ایضاحنه و جمعیتک ملاحظه لی یاخود نفعبه سی بر تجدیدنه معارض کورمک لازمدر .

قوت و حاکمیتلرینک کیتدکجه آرتدیغنی کورهن بیکی بورژوازیستک اولانجه حس و احتراصلرینک کونک برنده بوشاغه سندن ده ها طبیعی برشی اولامازدی . چونکه بیکی بر دوغوم چاغی دیمک اولان بوبله بر هنگامه آرزو و حوالالره هیچ بر حدود طایبیه مازدی . خولیایی حقیقتدن آیرمق ایش باشنه کچرک تجربه کورمکه متوققدی . بونک ایچون بیکی بورژوازی مسئولیتی بر موقع اقتدارده تجربه صاحبی اولونجه یه قادر کندی اینچندن کلن آرزو و خیالردن باشقه بر حقیقت طایبیه مازدی . ایتنه (قانت) ، حدود نه در طایمیان بوبیرتسز و جوشغون آرزو و خیاللره بر نظام ویریله سی لزونی سه زمکله هم عصرینک اک یوکک بر مفکوره سنه چیقمش ؛ هم ده اون طفوزنجی عصرک موقع اقتداره کچرک بورژوازیسته بیکی نظامک ایلاک آناختارینی دوکش صایله بیلیر .

آلمانیده ترقی فکر و جریانلرینک صریح فاده لری (قانت) ک مفکوره سی تأثیریه (۱۸) نجی عصرک صوک نصفنده باشلاور . بشریتک ترقیاته ایسانان ووباید کی فکر لرینی یازانلر آراسنده اک مشهورلری (له سینغ) [۱۷۲۹ - ۱۷۸۱] ، (هرده) [۱۷۴۴ - ۱۸۰۳] و (قانت) [۱۷۲۴ - ۱۸۰۴] ک کندی سیدر .

(له سینغ) « نوع بشرک تربیه سی » نام آئرنده نوع بشری شردن خیره ، احساس جیلقدن معنویت صرفه یه ، غلظت و خباثتدن ، شرفیلک و سعادتندرجی بر تناسخله وحدت وجودی بر تحاولدن کچیردکن صوکرا عقل محضه مستند و خرسیتان

فل ، یعنی فضیلت ، ده ا اون بدنجی عصر نهاییله اون سکرنجی عصرک باشلانجی آراسنده انگلیز فیلسوفی (شفته سوری) [۱۶۷۱ - ۱۷۱۳] طرفندن « آتسی بر انبیاق » اولارق اورتیه آتیلش و بو فکر فرانسه ده (روسو) یه تأثیر ایتدکن صوکرا آلمانیده (کونه) نک کنتجک آرقداشلردن بری اولان - بریتوالیت فیلسوف (زاقونی) [۱۷۴۳ - ۱۸۱۹] ده روسو واری بر مدافع بولندی . (قانت) ک روحی بو فکره قایماقله برابر اون ده اولدینی کی قبول ایتیه رک عقلک انتقاددن کچیردی ویدی کی : خارجی طبیعت حقتده کی بیلکیلر منر شایطلرک معینلرینه تابع و شایطلره قابل تحقیک ایکن فعل اخلاقی ، قانون اخلاقی دینن بر ضمیمه مفکوره سنه تابع و آنجیق بو مفکوره مایله قابل تحقیک و بنا علیه آبری بر نظامدر . و بونده قانون اخلاقی دائره سنده حریت واردر . (قانت) ، نظری مفکوره نک ماهیتی تعین ایتدیکی کی عملی مفکوره نک کنه ماهیتی ده تعین ایتوب یالکز تظاهرنه کی وصفی تثبیت ایدرک بونک بر « امر قضی » بر « وظیفه » اولدیغنی سوبله دی . بو اعتبارله آلمان شفته سوریسی ده بیلن (قانت) ک حقیقی آلهی ، مفکوره اوغورنده کی صحریت ، خیره معطوف اراده در . فلاسیک آله و روح اعتقادلری ده یالکز بو اوغورده قوللایلدق لری تقدیرده حق یعنی کرچکدرلر و دینلردی ایدی بر اخلاق غایبه سی استهداف ایدرلره حکمت وجودلرینی قایب ایتزلر .

خلاصه (قانت) ؛ (لوق) ؛ (افلاطون) ی علاوه ایدرک هر ایکسینی بر لکده معقول و مشروع یابه جق فلسفی بر جهده بولونقله تمایز و بو جهده سیاست ، اداره و مذهبده داغنیق بولونان آلمانیایی عقل نظرینک فوقنده واجب الاطاعه بر عقل عملی یعنی قانون اخلاقی یه مناقشه قبول ایتز بر روح ایله تسلیتی تلقین ایتدکن صوکرا حریتی ده حسنیت و مفکوره یه خدمتله مشروط قیلرک زماننده باشلایان آلمان رومانیکلرک حس و احتراص جوشغونقلرینی سرت و قطنی بر انضباط اخلاقی ایله تحدید ایتکی استهداف ایتدی .

اون سکرنجی عصرک صوک نصفنده انگلیز رومانیکلرندن آلمان الهاملره بیلرهن فرانسز و آلمان رومانیکلرینک انحلال ایتدیردکلری « غره قو - رومن » یعنی « فلاسیک » طبیعت تلقیسی [که بو تلقییه کوره طبیعت ساده جه معقول بر عالمدر . رومانیکلره کوره ایله عینی زمانده حسی و احتراصی بر عالمدر] نه (قانت) ، برده « اخلاقی وجدان » یاخود « اخلاقی اراده » عالمی ده علاوه ایتک یعنی ، طاسلاق جاننده اولسون ، « طبیعت نظامی » یاننده برده « جمعیت نظام و عالم » ی اولدیغنی سزدر بر مکله فلسفه ده جد آبوبوک بر انقلاب یاپدی . تا « انتباه » دینری اسکی جمعیتلرک مؤسسه لرینی برر برر تحدید ایتک ایتنه بن بیلکیلرک بونک مشقتلی و قاتی تجدید تجربه لری

عصرده علم نقطه نظریه دین نقطه نظری دها
شمولی اولان فلسفی بر نقطه نظر آلتنده یکدیگرینه
باغلامق ایچون بایلمش اولان تشبیلری خلاصه
ایله مکده در. بو تشبیلر، بوترویه نظراً، ایک سلسله
آریلیر: برینه ناتورالیست Naturaliste دیکرینه
سیریتوآلیست Spiritualiste دینله بیلیر.

نه دن بو تشبیلر لزوم حس اولونوبور؟ عجباً
دین و علم، خلیل نعمة الله بکک قبول ایله دیککی وجهله،
هربری کندی کوشه سنده قاله اولامز؟ بوترونک
ویردیککی جواب اوقدر مکملدرکه اونی استنبول
دارالفنونک محترم مدرسنک نظر دقتنه شورا جقده
عرض ایدرم. انسانک قافاسنده فکرلری برنظامه
تبعاً دیزمه سی و مجرد بر مناقشه بی اداره ایله سی
ایچون قطعی تعریفلردن، تجاوز ایدلسی جائز اولایان
حدود چیز کیلرندن دها واضح، دها الوری شلی برشی
اولاماز. بعضی متفکرلرک علمی مدرکه و دینی قلب
ایچنده حبس ایله ملری اوزرینه، بو ایکی دائرة
یکدیگرندن آیرلمش اولدیفندن علم و دینک نزاعنک
اورتادن قافمسی امید اولنه بیلردی (طبق خلیل
نعمة الله بکک امید ایله دیککی کی). بو صورتله، مفهوم
عالمده علم و دین مناسیتی مسئله سی حل ایدلمش
بولونوبوردی. فقط شائی عالمده احوال باشقه درلو
تجلی ایله دی. ایچون؟ چونکه انسانده دینی ملکه لر
ایله علمی ملکه لر آراسنده هیچ بر مشترک جهت
اولدینی فرضیه سی، یکدیگرینه هیچ بر وجهله
عاس ایتمه یی ایکی عالمک، جسمانی و معنوی عالمک
موجودیتی فرضیه سی شائیه توافق ایز، بالعکس
شائینک تماماً ضدیدر. انسانده عقل ایله کوکل
آراسنده صریح بر حدود یوقدر، طبیعتده جسملرله
روحلر آراسنده بر خط فاصل اولادینی کی؟

اوحالده چارپیشیق مقدردر. بونزاع نتیجه سنده
فیلسوفلرک ایلری سوردکلری طرز حله کوره ایکی
عمومی استقامت موجود اولدینی یوقاریده سوبله دم.
بوترونک اثری ده بو سبیدن دولای ایکی بوبوک
قسمه آریلیور.

ناتورالیست متفکرلر سلسله سنک باشنده اوکوست
قوت کلیر. اوکوست قوت مثبت علملرک بالخاصه
اجتماعیاتک معنی عدایله دیککی برانسانیت دینی تأسیس
ایله ملکه نزاعی اورتادن قالدیردیفته آمیندر، سپه نهر
ایسه لایعرف تصویرینه استناد ایدر. بوتروسپه نهر دن
صوکره هکهل Haeckel ی تدقیق ایلر. بومتفکر
بر نوع مونیزم (وحدتیه) طرفدار ایدر. کرک
اوکوست قوت، کرک سپه نهر وهه کلاک فکرلری
آراسنده بر مشابیه نقطه سی واردر. بو متفکرلرک
اویچیه دینه مثبت بر محتوا ویرمک، فقط عینی
زمانده علم زمینی اوزرنده قالمق ایسته یورلر. اونلر
ایچون دین، مثبت علملرک منتهاسی، یاخود بر نوع
ترکیبی اولالیدر.

اون دو قوزنجی عصرک صوکره دوغرو رواج
بولان روحیات و اجتماعیات نظریه لرینک دینه قارشی
آلدقلمی وضعیت ایسه فرقلیدر. بونلر ناتورالیزم
جریاننک صوکره محصوللری تشکیل ایدرلر، اولکی

نونه لردن فرقلری منحصر آنقیدی بروضیت آلمالرنده در.
روحیاتچیلر و یا اجتماعیاتچیلر دینی روحی حیاتک
و یا اجتماعی حیاتک عمومی قانونلرله تماماً ایضاح ایدلمش
فرض ایدیورلر؛ دینک منشائی، دینلرک تکاملی
ساده جه بشری (یعنی الهی اولایان والهی اولارق
نظر اعتباره آلتفه لزوم اولایان) برر واقعه کی
تصویر اتمکده درلر؛ دینک قیمتی و حقیقی مسئله سنه
یابانجیدرلر.

سیریتوآلیست متفکرلر میاننده بوترو ریجلی
Ritschl، هرمانی Hermann و ساباتییه Sabatier
ذکر ایله یور. بو متفکرلر حسی اعتقاد ساحه سیله

یقینان دین

زبانلر طاشیور قلبک تابوتی،
اک صوکره قیردم دینی باطل عشقک پوتی...
پوتی ده، معبدی ده طوئج آله ولی یاشمدم،
ایلاک کیردیکم معبدده بن بو پوتی طاشمدم...
کناهیه قافاجقی، آلبت محشرده یارین
باغرنده طوئج آله و دن، قانایان بویارانک...

باغریمدن قوباریلان تابوت دینلر وارلق،
ارلردن نور آلیر... ایدلردن قاراکلق...
کولرجه بوتاپوتله دولاشدم معبدلری،
بو جلیغین اعصابه رام ایتدم ایدلری...
شوقبلله برابر طوبراق اولان سودادن،
برتابوت طاشیورلر... قاراکلقده ضیادن...

بهارینه دریمادن صارارن بوتازیه
آغلامایور کوکلرده، کونشدن جنازه یه...
معبدلرده آلامایور بوزواللی قلبی،
بن بورده صافلامشدم... بوکون تولهن بریمی؟...
طوبراق اولان قلبک بر جوق آرقداشلی
کولرک کوستردیلر: هزارده کی طاشلری...

برش شکله آچیلدی طوئج قابوسی دهلیزک
دالغالرینه کومدم عدم دینه ده کیزک،
معبودی باطل اولان قلبک تابوتی،
اک صوکره قیردم دینی باطل عشقک پوتی...

عثمانه فاروق

فکری تحریات ساحه سی تماماً تقریق ایدره رک مسئله بی
حل اتمش اولیق ادعاسنده درلر. بوترو علم و دینک
مناسباتی مسئله سنک، علمک حدودلری و اضافیلکی
حقننده کی تغیلر کیت کیده صراحت کسب ایله دیکه،
یکی بر منظره آلدیغی کوستریور. بو سفر تنقیده
معروض قالان علمدر. علمک تنقیدی یکی بر فلسفه یه
بول آجیور، بو فلسفه نک فرانسه ده کی ممثلرندن
ماعدل بوترو و بلیم جیمسی ده تدقیق ایله مکده،
«دینی تجربه» Expérience religieuse نظریه سنک
قیمتی تعیینه چالیشمقده در.

ایشته بوترونک کتابی بو مختلف فلسفی نظریه لر
حقننده معلوماتی احتوا ایله یور، هر مذهبی مکمل
تحلیل ایدیور، فقط عینی زمانده تنقیده ایله یور،
نقصانلری کوسترمکه چالیشیور. بوتنقیدلر جدیدر،
یا لکز اساسی نقطه لره توجه ایدر، عینی زمانده
کتاب قارئک جدی بر طرزده بالذات دوشونمسی
و حقیقی آراماسی استلزام ایدر، باقی قالان مشکلاتی
نظره عرض ایلر. بوترونک بو فلسفی مذهبدره
اکثر یابولدی قصور قبول ایدیلن نقطه نظرک فضلدار
ویایکجهت unilatéral اولماسیدر. دیکر تنقیدلرینک
تفصیلاتنه کیریشمک بوراده ممکن دکدر. بزوترونک
کندی قناعتی قید ایله استفا ایدیور. بوترویه
کوره اون طقوزنجی عصرده بک مودا اولان
Cloison étanche اصولی، یعنی دینه آری، علمه
آری برر ساحه طانیوب یکدیگرله مناسبتلری
اولادینی قبول اتمک «روحی یامالی یامق» اصولی
(خلیل نعمة الله بکک چیرکین بولدی یوتعبیر بالاطبع
بوترونک دکدر) آرتق رغبتدن دوشمشدر [۱].
زیرا آرتق دینی تدریساتک فلان پارچه سنک علمک
فلان کشفیه تألیف ایدیلوب ایدیلهمسی مسئله سی
موضوع بحث ده کیدر. نزاع علمک فلان شکلیه،
نقطه سیله، دینک فلان شکلی، نقطه سی
آراسنده دکل، علمجی قافا ایله دیندار روح
آراسنده در. بوترونک اوربرینال فکری شودر:
بو ایکی قایل آراسنده کی اختلاف کرک علمک کرک
دینک متقابلاً انکشافی ایچون ضروری و دغی
برشرطدر. دین ده، علم ده برر قوتدر، هر ایکسی ده
موجودیتلری ادا نه ایله مکه میالدرلر. دین و علم،
تعارض ایدره رک کندیلریه خاص اولان اوصافی
مشعور اولارق حس ایدرلر، عینی زمانده صنعی
و طفیلی اولارق کندیلریه التحاق ایله مش زوآنددن،
کهنه لشمش پارچه لردن قورتولورلر، دها بوکک
ودها ولود بر حیات ایچون الزم اولان اوصافی ده
اکتساب ایدرلر. بو باقیشدن دین، هیئت مجموعه سیله،
یعنی برطرفدن نصیری و منسکری و دیگر طرفدن
اخلاقک استنادکاهی اولان اساسی وساده مبدلری
ایله عالمشول آهنکک بر شرطی دیمکدر. فلسفه دن
دها جرأتلی اولان دین عشقی انسان ایچون بروطفیه
قیلار، معنوی شخصیتک و حیاتکک متنوع شکلرینه،
بالخاصه متنوع اولدقنلردن دولای اهمیت ویرر.
بوترو کتابنک صوکره دن آلمانلرک میستیک متفکرلرندن
یاقوب بوهمنک شو سوزلری ذکر ایله یور: «بو
اورمانلرده کی قوشلره باغیکز، هربری کندی طرزنده
اللهه حمد ایله یور. اللهک بو تنوع ن منفعل اولارق
یکدیگرینه اویمایان بو سلسلری صوصدوردیغی
کورویورمی بز؟ وارلقک بوتون شکلری اللهک
محبوبدر». بوترواک قوتلی الهامی بوسوزلردن آلمشدر.

محمد عزت

[۱] هر ساحه ده غریبلر بزه کهنه وسوروی
کچمش متاعلری کوندر دکلری کی فلسفه ده عجباً
اولهمی اولوبور؟